

■ Год малой радзімы

У 1966 годзе наша сям'я з дзесяці чалавек пераехала ў новую драўляную хату і насупраць яе, цераз вуліцу, мама паса-дзіла ігрушу. Разам з ёй, дзічкай, раслі і мы, спачатку маміны дзеці, а потым і ўнукі, якія часта прыязджалі ў вёску, асабліва ўлетку. Сёння матулі ўжо няма, пустуе баць-коўская хата, але кожны год, не толькі на Радаўніцу, мы збіраемся за столікам пад ігрушай, каб успомніць бацькоў.

Кажуць, кожны кулік сваё балота хваліць. Гэта, мабыць, таму, што яно — жывое, і там яму добра. А калі не зусім?

■ Весткі з месцаў

ДА НАС ПРЫЯЗДЖАЛІ ГОСЦІ

Смаргонскі дзіцячы сацыяльны прытулак 1 чэрвеня наведалі студэн-ты факультэта камерцыі і турыстычнай індустрыі Беларускага дзяр-жаўнага эканамічнага ўніверсітэта. Іх не збянтэжыла ні адлегласць (больш за сто кіламетраў ад Мінска), ні ўласная занятасць на заліках і іспытах. Па ўсім было відаць, што да візіту госці рыхтаваліся.

З першых хвілін пасля прыезду студэнты з выхаванцамі знайшлі агуль-ную мову: распытвалі дзетак аб іх інтарэсах і захапленнях, расказвалі пра сябе і вучобу. Затым пачаліся сумесныя цікавыя гульні, а нарэшце «салодкі стол» з сокам, зефірам, садавіной, цукеркамі, нават кексамі, якія студэнты выпякалі самі.

У сваю чаргу выхаванцы запрасілі гасцей і сваіх родных на казку «Рэп-ка на новы лад», у якой сучасны Дзед, прасунутая ў пытанні сацыяльных сетак Бабуля, Унучка-хакер і жывёлы спрабавалі выцягнуць Рэпку. Дзеці таксама чыталі вершы, малявалі на асфальце, удзельнічалі ў танцаваль-ным флэшмобе.

...Трэба сказаць, што гэта ўжо не першая сустрэча нашых выхаванцаў са студэнтамі. І, спадзяёмся, не апошняя.

Ларыса Татарынава,
дырэктар Смаргонскага сацыяльна-педагагічнага цэнтра

Фота Уладзіміра ВІТКО.

■ Спявай, душа!

«Да бацькоў зайшоў у хату, Пяць хвілінак за сталом...»

Шчыра вітаем адраджэнне так неабходнай рубрыкі «Спявай, душа!». Гладкай дарогі!	Каб быў трактар ці канёк, Я б той плуг і не валок, Не садзіў бы пад лапату І не быў такім гарбатым.
Зноў ідзе сезон гарачы — Пазмагаемся на дачы! Можа, нештачка ўродзіць І на нашым агародзе.	Дзесьці клопат і нястачы, Дзесьці гора і бяда. А ў мяне ёсць хрэн на дачы
Штось цяпло прыйшло зарана, Але ж будуць маразы! З-за такой вясны паганай Будзем сеяць тры разы.	І густая лебядя! На палях ужо даўно Не валяецца яно. Ля кароў — пастух Пахом І сем дачнікаў з вядром.
Каб да лецішча даехаць, Трэба, людцы, выбіраць: Ці ісці-марыцца пехам, Ці аўтобус штурмаваць.	Завіхаецца заўзята, Хто да лецішча прывык. Наша тэхніка — лапата, Наша сэрца — рухавік.
Да бацькоў зайшоў у хату, Пяць хвілінак за сталом, Цешча ўжо дае лапату, Цесць нясецца з тапаром.	Не чакаем дапамогі Мы, старэнькія «грыбы». Кажуць, воўка кормяць ногі, Ну а дачнікаў — гарбы. Сужэнцы Астроўскія, г. Мінск.

■ Ёсць пытанне

Прадаць можна толькі сваё

Маці маёй жонкі памерла восем гадоў таму. У вёсцы засталася пустая хата. Пакупнікоў на яе не было, а таму афіцыйна спадчына не афармлялася. Да таго ж гэтае афармленне магло каштаваць даражэй, чым сама сядзіба... Пабудавана яна пасля вайны, г. зн. да 1985 года, як патрабуе Указ № 368. Жонка падтрымлівала яе ў належным стане. Цяпер на хату як быццам знайшоўся пакупнік, кажа, што хоча жыць у вёс-цы і на рамонт грошы мае... Ведаю, што згодна з указам можна было аформіць дагавор куплі-продажу ў сельвыканкаме незалежна ад таго, аформлена спадчына афіцыйна ці не. Аднак нам адказалі, што па спрошчанай схеме можна дзейнічаць толькі тады, калі ў хаты будзе ўласнік. Як зараз дзейнічаюць нормы ўказа, ці трэба для таго, каб прадаць хату, станавіцца ўласнікам? І яшчэ: ці спатрэбіцца натарыяльна аформленая згода іншых дзяцей (усяго іх у цешчы было пяцёра, і жывуць яны ў іншых населеных пунктах)?

Паводле Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 11.08.2005 г. № 368 «Аб некаторых пытаннях адчужэння жылых дамоў у сельскіх населеных пунктах» прадаўцом дома (з афармленнем і рэ-гістрацыяй дагавора куплі-продажу па спрошчанай схеме ў сельскім выканаў-чым камітэце) можа быць асоба, якая з'яўляецца ўласнікам дома згодна з за-пісам у пагаспадарчай кнізе.

У дадзеным выпадку пасля смерці ўладальніка, пазначанага ў пагаспадар-чай кнізе, дом стаў спадчыннай маёмас-цю. Распараджацца гэтай маёмасцю (у прыватнасці, прадаць у вызначаным заканадаўствам парадку) можа спадчын-нік, які атрымаў у натарыуса пасведчанне аб праве на спадчыну на жылы дом.

Пры звароце да натарыуса необход-на, у прыватнасці, прадставіць дакумент, які пацвярджае права ўласнасці памер-лага грамадзяніна на жылы дом.

У адпаведнасці з заканадаўствам, калі звесткі аб спадчынадаўцы як аб уладальніку дома былі ўнесены ў пагас-падарчую кнігу сельскага выканаўчага

Васіль Мікітаў, Жыткавіцкі раён.

камітэта, то, нягледзячы на тое, што жы-лы дом не зарэгістраваны ў тэрытары-яльнай арганізацыі па дзяржаўнай рэ-гістрацыі, дакументам, які пацвярджае права ўласнасці, будзе з'яўляцца адпа-ведная даведка сельскага выканаўчага камітэта.

Адносна фактычнага прыняцця спад-чыны адным са спадчыннікаў. Для атры-мання пасведчання аб праве на спад-чыну на жылы дом спадчыннік павінен дакументальна пацвердзіць натарыусу факт прыняцця спадчыны, а калі спад-чыннік фактычна прыняў спадчыну, але ў яго адсутнічаюць пацвярджальныя да-кументы, то факт прыняцця спадчыны ён можа ўстанавіць, звярнуўшыся ў суд.

Іншыя спадчыннікі маюць права ад-мовіцца ад спадчыны ў парадку, прадуг-леджаным арт. 1074 Грамадзянскага кодэкса Рэспублікі Беларусь (далей — ГК). У прыватнасці, па п. 3 арт. 1074 ГК для адмовы ад спадчыны дастаткова падаць заяву натарыусу па месцы ад-крыцця спадчыны.

Віктар САВІЦКІ

■ Так ці не. Практыкум

Ці трэба начавець у агульніку?

«Па-руску і кажуць, і пі-шуць «глава семьи», а як па-беларуску? Не «глава» ж, відаць?» — цікавіцца Алесь з Мінска. «Чым ад-розніваюцца словы выбар-ны і выбарчы?» — задае пытанне Настасся з Грод-на. «Грамадскі транспарт ходзіць па пэўных марш-рутах і спыняецца на зага-дзя прадугледжаных пры-пынках, — піша Андрэй. — Але казаць «я чакаю пры-пынку аўтобуса» будзе, відаць, няправільна?»

Як заўжды, на моўныя пытанні чытачоў адказваюць стыльрэдактары «Звязды» Алесь САЛАМЕВІЧ і Леў ГЛУШЫЦКІ.

1. Па-беларуску «глава» зна-чыць толькі раздзел у кнізе, ар-тыкуле (хоць і там часта пішуць: раздзел). А вось старэйшага ў сям'і называюць галавой. Што датычыцца рускага слова гла-ва, то па-беларуску яно звычайна перадаецца праз вы-раз кіраўнік дзяржавы.

2. Слова выбарны ўжываец-ца да пасадак, якія можна заняць шляхам выбараў: старшыня гра-мадскага аб'яднання — выбар-ная пасада. Выбарчым назы-вацца ўсё тое, што мае дачынен-не да самога працэсу выбараў: выбарчы бюлетэнь, выбарчы ўчастак і г. д.

Трэба адзначыць, што для на-зывання таго, што адбываецца перад выбарамі, у нашай мове аднолькава выкарыстоўваюцца два словы — перадвыбарчы і перадвыбарчы.

3. Калі мы гаворым пра транс-парт, які спыняецца, слова пры-пынак сапраўды часта не пады-ходзіць. У такой сітуацыі трэба карыстацца словам спыненне: дачакаўся спынення аўтобуса, да цягніка можна падыходзіць толькі пасля поўнага спынення. Да таго ж у падобных выпадках можна проста па-іншаму сфармуляваць фразу: дачакацца, напрыклад, пакуль аўтобус спыніцца.

Такія тонкасці могуць мець месца не толькі адносна пары прыпынак/спыненне. Выбар з не-калькіх варыянтаў трэба рабіць і ўжываючы словы вынаходка/вы-находства. Першае — гэта назва рэчы, якую вынайшлі: апошнія вынаходкі нашых навукоўцаў. Калі ж нам трэба назваць дзеян-не таго, хто нешта вынаходзіць, то ўжываем другое слова: гэта-му навукоўцу прыпісваюць вына-ходства некалькіх рэчаў.

У АБАРОНУ СЛОЎ

Дзеяслоў начавець, здавала-ся б, не мае патрэбы ў абароне: па сваёй будове і паходжанні гэта абсалютна беларускае слова. Яно ёсць у класічнай літаратуры, у фальклоры... Аднак апошнім ча-сам моладзь спрабуе замяняць яго на кароткае ночыць. Як танцаваць на танчыць, інтэрнат на агульнік, зубачыстку на калыпок... У мала-дзёжным слэнгу гэта, можа, і да-рэчна, а вось у нарматывым маў-ленні павінны выкарыстоўвацца агульнаразумелыя словы, дапу-шчальныя ва ўсіх стылях